

sredozemskih dežel). V tem referatu prikazane metode za določevanje erozije prsti v apneniških predelih smo lahko uporabili na ekskurziji po severozahodnem obalnem gorovju, kjer je bila po deforestaciji prav tako močna erozija prsti kot na primorski strani dinarskih obalnih gora. Nanje to gorovje na Mallorci spominja tudi po novejših prebivalstvenih gibanjih. Kot druge delovne skupine je tudi naša študijska skupina IGU predkonferenčno zasedanje uporabila za organizacijski sestanek, kjer so bile potrjene bodoče prireditve, septembra 1987 simpozij v Postojni, pa avgusta 1988 zasedanje v Avstraliji tik pred mednarodnim geografskim kongresom v Sydneyju.

Regionalna konferenca o sredozemskih deželah v Barceloni 1. – 5. septembra 1986 je bila ena od mnogih, ki so jih doslej priredili v času med dvema mednarodnima kongresoma. Lokalni organizator je bil to pot močni geografski inštitut barcelonske univerze. Organizatorji so si zamislili kar se da moderno vsebino, o kateri naj ta konferenca razpravlja. O tem pričajo naslovi glavnih zasedanj, ki so se glasili: koncept mediteranizma, trend k sušnosti in degradaciji okolja v sredozemskih deželah, naravne nesreče in ogroženost sredozemskih dežel, tradicionalno sredozemsko kmetijstvo in njegove recentne spremembe v sredozemskih deželah, sredozemska mesta, sredozemski turizem. Za simpozije so predvideli: stanje v geografiji v sredozemskih deželah, izraba in aktivnost v sredozemskem morskem okolju, recentna industrializacija in njen učinek v sredozemskih deželah, stanje v geografiji latinskih dežel, geopolitika in geostrategija v Latinski Ameriki, problemi rasti in ekonomska kriza v Latinski Ameriki. Pri »okroglih mizah« pa naj bi razpravljali o temah: geografija – včeraj, danes in jutri, sodobni trendi v geografskem pouku, okolje in njeno kartografsko upodabljanje, nove meje geografije morij, rehabilitacija urbanih območij z zgodovinsko vrednostjo v sredozemskih deželah. Po mnenju večine udeležencev pa so bili strokovni rezultati tako visoko letedečega programa pičli. Za to je več razlogov. Udeležba je bila pod pričakovanjem. Govorilo se je, da se je predkonferenčnih zasedanj udeležilo okoli 600 geografov, med njimi več Jugoslovanov. Na konferenci jih je bilo le okoli 400. Glavna zasedanja so bila namenjena sredozemskim deželah, od tam pa je prišlo malo geografov, iz mnogih dežel nihče, iz Jugoslavije eden (pisec teh vrstic). Organizatorji so med sredozemske dežele želeli vključiti precej, ako ne večino latinsko-ameriških dežel, od koder je bilo prav tako malo udeležencev. Večina uvodnih referatov so tako imeli referenti iz srednje in zahodne Evrope in severne Amerike, od koder je bilo največ udeležencev. Precej programa je sploh odpadlo, ker ni bilo referentov ali (in) poslušalcev. Geografi iz Srednje Evrope smo se ob marsikaterem predavanju vpraševali, ali je tematika sploh geografska (na primer o koncepciji mediteranizma).

O tem je več misli v članku Razpota v geografiji – Konferenca o sredozemskih deželah v Barceloni. Naši razgledi XXXV, št. 20 (835, 24. oktober 1986). Slavnostna in uspela otvoritev, pri kateri so bili prisotni vsi člani izvršnega odbora IGU in najvišji katalonski politični predstavniki, je bila pravo nasprotje delovnemu zasedanju. Pač pa je konferenca uspela z razstavo sredozemske in latinskoameriške geografske literature, kart in kartografske tehnike. Vodstvo IGU je konferenco seveda izkoristilo za razgovore z vodji komisij, delovnih skupin in študijskih skupin, zlasti o predvideni koncentraciji raziskovalnih teles v IGU. Avgusta 1988 bo v Avstraliji mednarodnemu kongresu predloženo drastično zmanjšanje števila raziskovalnih skupin; s tem upajo olajšati poslovanje sekretariata IGU.

Ivan Gams

1. znanstveno srečanje geomorfologov Jugoslavije, Bovec, 12. – 17. 9. 1986

Na 12. kongresu geografov Jugoslavije v Novem Sadu jeseni leta 1985 je bil med dru-

gim sprejet tudi sklep o rednih srečanjih jugoslovanskih geomorfologov, ki naj bi poživila medsebojno sodelovanje in omogočila strokovno spoznavanje nekaterih geomorfološko najzanimivejših predelov Jugoslavije. Ta sklep sta podprli tudi Znanstveni komisiji Zveze geografskih društev Slovenije in Jugoslavije. Srečanja naj bi bila, v okviru možnosti seveda, vsako leto, predvsem v času med jugoslovanskimi kongresi. Bovec in Zgornje Posočje pa sta bila izbrana kot prvo območje sestanka geomorfologov zaradi zanimive problematike sledov pleistocenske poledenitve in siceršnje geomorfološke pestrosti.

Srečanja se je udeležilo 33 geografov oziroma geomorfologov, med njimi tudi dva geologa in dva učitelja geografije, slednja iz Mosta na Soči in iz Nove Gorice. Slovenskih udeležencev je bilo 14. Organizacijo srečanja je vodil dr. Jurij Kunaver ob pomoči Maje Plemelj, Marjana Bata in mgr. Karla Natka. Pripravljalnemu odboru so bili v pomoč tudi člani strokovnega sveta.

Srečanje se je pričelo v petek, 12. septembra popoldne, z uvodno ekskurzijo po zahodnem delu Bovške kotline, kjer so udeleženci lahko prepoznali čelne morene pobočnih kaninskih ledenikov ter njihov odnos do glavnega soškega ledenika. Ob tem skupnem ogledu, pa tudi pozneje, se je pokazalo, kako nujno je za objektivnost znanstvenih rezultatov njihovo soočanje s kritiko in preverjanjem. Pri terenskem geomorfološkem delu je posamezniku največkrat povsem prepuščena svobodna presoja glede identifikacije geomorfoloških pojavov in procesov, pri čemer igrajo pomembno vlogo znanje, izkušnost in privrženost posamezni geomorfološki šoli. Čim večja enotnost pogledov in pristopov je nujna zlasti pri izdelavi geomorfoloških kart.

Sobota, 13. septembra, je bila namenjena ogledu visokogorskega krasa na Prestreljeniških podih in v okolici nove koče Petra Skalarja pod Konjcem. Na tej poti so več kot prepričljivi primeri laštastega in kotličastega krasa z jasnimi sledovi ledeniškega preoblikovanja. Ekskurzijo je v drugi polovici ovirala gosta megla, toda ne toliko, da ne bi mogli opazovati posledice transformacije nekdanjega laštastega površja v smučarsko stezo na Škripih.

Udeleženci 1. znanstvenega srečanja geomorfologov Jugoslavije pred kočo P. Skalarja na Kaninu. Foto A. Mihevc.

V nedeljo, 14. septembra, so si udeleženci ogledali najprej stadijalne morene v Zadnji Trenti. Naključje je hotelo, da se je zaradi avgustovskega neurja razkrilo najdišče fosilnega lesa na notranji strani čelne morene v Zapodnu in ga je v trenutku ogledovanja tega območja našel dr. Peter Habič. Analiza C 14 na Inštitutu Rudjerja Boškovića v Zagrebu, s prijaznim posredovanjem dr. A. Šerelja z Biološkega inštituta Jovana Hadžija na SAZU, je pokazala, da se je les sedimentiral v ledeniški glini pred 7000 leti (± 130 let). Vzporedne palinološke analize bodo lahko pokazale, v katero fazo postglacialnega klimatskega in vegetacijskega obdobja lahko uvrstimo ta profil.

Sledil je ogled doline Bavščice in tamkajšnjih lepih ledeniških zastojev v dolini Bale in slednjic še ogled doline Koritnice.

Naslednji dan je program obsegal študij sledov pleistocenske poledenitve Soške doline do Mosta na Soči. Udeležence je v Breginj, v okolico Tolmina in na Most na Soči vodil dr. Milan Šifrer. Spet se je pokazalo, kako so v tej pokrajini celo med strokovnjaki malo znani izredno lepo razviti čelni morenski nasipi, z vsemi najbolj tipičnimi spremljajočimi proglacialnimi pojavi. Udeleženci so sklenili, da je treba v šoli in v turizmu tudi geomorfološke pojave bolj popularizirati. Živahnost mostarske pokrajine na sotočju Soče in Idrijce je ravno posledica nekdanje poledenitve.

Tudi ožja in širša okolica Tolmina s stranskimi dolinami vred skrivajo številne, čeprav tudi med geografi malo znane geomorfološke posebnosti vseh vrst. V tem pogledu zagotovo prednjači dolina Tolminke s Tolminskimi koriti. Tu so se postavila zanimiva vprašanja glede odnosa med stranskimi ledeniki, na primer tega iz doline Tolminke in glavnim soškim ledenikom. Kaže, da je ledenik iz doline Tolminke segel vse do Tolmina tudi v zadnjem obdobju pleistocena, čeprav ozka dolina nad koriti tega ne dokazuje. Morda bo to mogoče primerjati s stanjem na Bovškem v istem obdobju. Takorekoč sredi Tolmina so udeleženci našli še neraziskan profil, ki po vsej verjetnosti vsebuje fosilna tla iz najmlajšega pleistocena.

V torek, 16. septembra, se je pričel zadnji del srečanja, katerega program je bila tridnevna ekskurzija v Triglavsko pogorje. Udeležili so se je dr. A. Bognar, I. Blazek, M. Kekuš, J. Pavelić vsi iz Zagreba, mgr. S. Belij iz Prištine, dr. M. Šifrer in podpisani kot vodja. Dr. Šifrer je udeležence seznanil s problematiko Triglavskega ledenika, ki se še naprej nezadržno manjša. Posebno opazen je upad ledeniške gmote in njen umik v zadnji sezoni 1985/86, kar je posledica manjših zimskih zalog snega.

Drugi del ekskurzije je bil posvečen območju Doline triglavskih jezer, ki so jo udeleženci dosegli preko vrha Triglava in Hribaric. Dolina je tudi ob tej priliki ponudila izobilje geomorfoloških in geoloških spoznanj in problemov. Pokrajina je kot nalašč za študij prepletanja vplivov litologije, starejše in najmlajše tektonike, ostankov pliocenskega razvoja reliefa in učinkov pleistocenske poledenitve ter holocenskih kraških denudacijskih procesov. Udeležencem ekskurzije so se pokazali še mnogi novi primeri recentne ali vsaj subrecentne tektonske razlomljenosti površja. Instrukтивен je bil tudi ogled območja velikih ravnih laštov na Velikih vratih (1924 m), kjer kar mrgoli kraških miz in mnogih drugih visokogorskih kraških pojavov. Dolina triglavskih jezer kot tudi Komna kot celota kar kličeta po podrobnejši geomorfološki analizi in kartiranju.

Bovško srečanje geomorfologov je vsebovalo tudi večerni program z referati, diskusijo in organizacijskimi sestanki. Razen uvodnega referata o geografski in geomorfološki problematiki Zgornjega Posočja dr. J. Kunaverja, so referirali še mag. S. Belij, Prilog sistemizaciji terminologije pojava i oblika periglacialnog procesa na našim visokim planinama, Ištvan Blazek, Geomorfološka karta područja Tulovih greda (Južni Velebit) u mjerilu 1 : 25.000, dr. Andrija Bognar, Prilog poznavanju pedimen-

tacijskih procesa u kršu in dr. Milutin Lješević, Geomorfološka regionalizacija Crne gore.

Na srečanju so bili sprejeti pomembni sklepi za bodoči razvoj geomorfologije v Jugoslaviji: – akademik dr. I. Gams bo še naprej dopisni član Organizacijskega komiteja za mednarodno sodelovanje geomorfologov,

– komisijo za znanstveno delo pri ZGDJ bomo zaprosili, da v svojem okviru ustanovi podkomisijo za geomorfologijo,

– začasna komisija za geomorfologijo ZGDJ bo sodelovala z geomorfologi preko republiških zastopnikov, ki so bili imenovani na srečanju: T. Antonovski (Makedonija), S. Belij (Kosovo), A. Bognar (Hrvatska), I. Bušatlija (B i H), R. Davidović (Vojvodina), I. Gams (Slovenija), D. Gavrilović (Srbija) in Z. Kilibarda (Črna gora),

– do novembra 1987, ko bo posvet o vlogi fizične geografije v regionalnem planiranju, je treba pripraviti stališče jugoslovanskih geomorfologov, ali naj bo mednarodna zveza geomorfologov povsem samostojna mednarodna organizacija ali ne,

– sestaviti je treba seznam jugoslovanskih geomorfologov,

– potreben je pregled stalnih in začasnih geomorfoloških terenskih raziskovalnih postaj,

– razmisliti je treba o morebitnem simpoziju oziroma znanstvenem posvetu o raziskovanju pleistocena v Sloveniji in Jugoslaviji, predvsem z geomorfološkega gledišča,

– še naprej je treba razvijati sodelovanje med jugoslovanskimi geomorfologi na različnih področjih dela. Ena od pomembnih oblik in vzpodbud za sodelovanje naj bodo vsakoletna srečanja geomorfologov Jugoslavije,

– 2. znanstveno srečanje geomorfologov Jugoslavije bo od 17. do 25. junija 1987 na Južnem Velebitu v organizaciji oddelka za geografijo Prirodoslovno-matematične fakultete v Zagrebu.

Jurij Kunaver

2. simpozij študijske skupine »Razvoj v gorskih in subpolarnih območjih – Development in Highlands and High-latitude Zones«, ki je potekal v okviru Mednarodne geografske zveze v času regionalne konference o mediteranskih deželah od 25. do 30. avgusta 1986 v Granadi v Španiji.

Regionalna konferenca o mediteranskih deželah je v Barceloni zasedala v prvi dekadi septembra 1986. leta. Avgusta pa so zasedale po vsej Španiji številne komisije, podkomisije in študijske skupine, ki delujejo v okviru Mednarodne geografske zveze. Podkomisija za kmetijski razvoj v gorskih in subpolarnih območjih se je po štiritletnem delovanju preoblikovala v komisijo »Changing Rural Systems – Spreminjanje agrarnih sistemov« na 25. mednarodnem geografskem kongresu 1984. leta v Parizu. Ker je raziskovalna problematika komisije usmerjena na druga področja kot prejšnja podkomisija, je bila na tem kongresu ustanovljena študijska skupina »Razvoj v gorskih in subpolarnih območjih«, ki proučuje delovanje človeka na naravno okolje teh območij ter celotno spreminjanje tovrstnega okolja nasploh.

Študijska skupina se je zbrala na drugi simpozij koncem avgusta 1986 v Granadi, kjer sta istočasno zasedali še Komisija za spreminjanje agrarnih sistemov in Komisija za primerjalno proučevanje prehrabnenih sistemov. Skupno otvoritveno sejo je ob prisotnosti vseh treh predsednikov vodil podpredsednik Mednarodne geografske zveze avstralski geograf Peter Scott. Študijsko skupino je sestavljalo 23 udeležencev iz enajstih dežel, predstavili pa so 20 referatov.

Uvodno poročilo o opravljenem delu za obdobje od 1984 do 1986 je podal njen